

Ympäristövaliokunta 5.11.2024

HE 147/2024 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi merituulivoimasta talousvyöhykkeellä ja siihen liittyviksi laeiksi

Luonnonsuojeluliitto kannattaa suuren mittakaavan merituulivoimaa, mikäli se sijoitetaan ja toteutetaan ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Ulkomeren syvillä pohjilla, joihin ei pääse valoa, se on luontoarvojen kannalta helpompaa kuin rannikon tuntumassa matalilla merialueilla ja mantereella.

HE:ssä on keskitytty varsin tekniseen kilpailutusasiaan. Ympäristöasioiden riittävä huomioon ottaminen voimaloiden ja sähkönsiirtokaapeleiden sijainnin ohjauksessa edellyttää lisätyötä.

Nykyinen merialuesuunnittelu ei täytä kestävän sijainninohjauksen kriteerejä. Kaikkea nykyistä luontotietoa ei merialuesuunnitelmien eikä niiden suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnin (sova) valmistelun aikaan ollut vielä myöskään saatavilla. Merialuesuunnittelua ei ole Suomessa tehty esimerkiksi kaavoitukseen rinnastettavaksi oikeusvaikutteiseksi menettelyksi. Sen tarkkuustaso ja selvitysvaatimukset ovat heikommat. Merialuesuunnitelmista ei myöskään ole mahdollista hakea muutosta, minkä vuoksi suunnitelmien laadinnassa kestävyyskriteerit korostuu.

Uutta luontotietoa on saatavilla. Esimerkiksi Syken toimesta lähiaikoina julkaistava selvitys ”*Sensitiiviset lintualueet Suomen merialueilla tuulivoima-alueiden suunnittelun tueksi*” tulee ottaa huomioon kohteita valittaessa. Siitä on olemassa jo keväällä lausunnolla ollut ympäristöministeriön tilaama luonnos, jota tulee käyttää tarvittaessa jo ennen julkaisua – joka sekin on kiireellistä.

Tärkeintä on, että herkimmiksi todetuille alueille ei ohjata tuulivoimarakentamista kilpailutusprosessissa. Tämä tulee ottaa huomioon lain 2-3 §:ssä tai ainakin sen perusteluissa.

Vedenalaisen luonnon kartoitus eli VELMU-hanke on tarpeen laajentaa avomerelle voimaloiden ja sähkönsiirtokaapeleiden sijainnin ohjaamiseksi. Toimenpidettä esitettiin ”*Merituulivoiman edistämisen toimenpidesuunnitelma*” -raportissa (Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2024:31, s. 28-29 ja 39-40). Tarvitaan muusta VELMUSTA erillinen hanke ja rahoitus mm. avomerikaluston tarpeen vuoksi. Vedenalaisen luonnon avomerialueiden kartoittamiseksi tulee harkita rahoitusvastuun osoittamista myös avomerialueille pyrkiville yrityksille.

Luvituksessa on tärkeää varmistaa, että myös vedenpinnan yläpuolelle, kuten linnustoon ja hylkeisiin kohdistuvat ympäristövaikutukset otetaan sijaintipaikan valinnassa huomioon. Näin ei ole yleensä vesitalousluvan harkinnassa tehty, se on kuitenkin ympäristökestävyyden kannalta välttämätöntä. On tärkeää varovaisuusperiaatetta noudattaen huomioda myös uhanalaisten vaelluskalakantojen vaellusreitit sekä muun kalaston tärkeät kutu- ja syönnösalueet.

On tärkeää pyytää kaikilta asianosaisilta sekä luonto- ja ympäristöjärjestöiltä lausunnot ja taata niille myös alueiden valinnassa ja päätösten valmistelussa täysi puhevalta, mukaan lukien muutoksenhakuoikeus (PL 20 §).

Luonnonsuojeluliitto pitää tärkeänä selvittää suojelualueiden laajentamista talousvyöhykkeelle. Tämä on tärkeää YK:n ja EU:n suojelutavoitteiden saavuttamiseksi.

Lisätietoja

- ympäristöpäällikkö Antti Heikkinen, p. 044 901 0461, antti.heikkinen@sll.fi
- toiminnanjohtaja Tapani Veistola, p. 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi